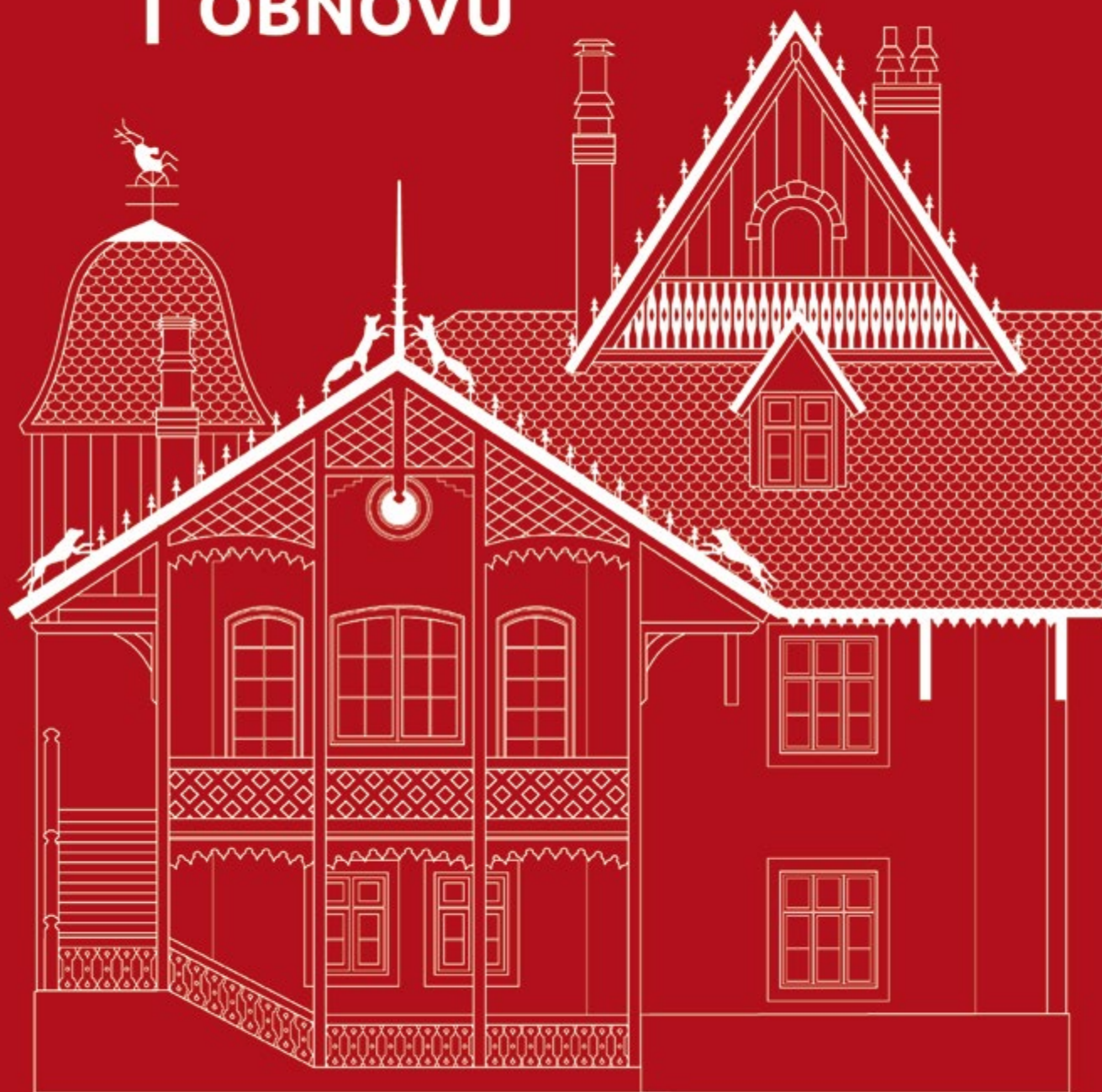

2023

OCENENIE ZA PRÍKLADNÚ OBNOVU

OCENENIE
ZA PRÍKLADNÚ
OBNOVU

Oceňovanie príkladne obnovených historických objektov v Bratislavskom kraji prebieha už od roku 2010

Obsah

<i>Úvod</i>	<i>3</i>
<i>01/ Ocenenie za príkladnú obnovu 2023</i>	<i>7</i>
<i>02/ Prehľad predchádzajúcich ročníkov</i>	<i>45</i>
<i>03/ Partneri a organizácia ocenenia</i>	<i>71</i>

Úvod

Ocenenie za príkladnú obnovu je projektom Academie Istropolitany Nova a je realizované v úzkej spolupráci a s dlhodobou podporou Bratislavského samosprávneho kraja a Prvej stavebnej sporiteľne¹⁾.

TRINÁSTY ROČNÍK SÚŤAŽE

V rokoch 2010 až 2012 prebiehala súťaž v rámci malokarpatského regiónu a od roku 2013 sa rozšírila na celý Bratislavský kraj. Všetky ročníky možno vidieť na internetovej stránke: www.prikladnaobnova.sk.

Cieľom súťaže je šíriť osvetu o obnove historickej architektúry v regióne a tiež poukázať na skutočnosť, že kvalita prostredia, v ktorom žijeme, a starostlivosť oň je záležitosťou celej spoločnosti. Každý majiteľ objektu spoluvytvára vzhľad mestečiek a obcí v našom regióne a prispieva svojím dielom k jeho celkovému obrazu. Či už stavbou nového domu, alebo obnovou už existujúcej stavby vždy spoluvytvára aj prostredie pre ostatných.

AINova a jej partneri oceňujú snahu o zachovanie, obnovu a využívanie historického stavebného fondu. Ide často o objekty, ktoré nie sú predmetom pamiatkovej ochrany, avšak napriek tomu urobili ich vlastníci alebo správcovia všetko pre záchranu ich kultúrnych a historických hodnôt. Majitelia ocenených objektov si počas slávnostného podujatia prevezmú diplomy. Okrem uznania odbornej poroty vyjadruje svoje sympatie jednotlivým objektom aj verejnosť, a to prostredníctvom internetového hlasovania.

Každý z príkladov obnovy predstavených v tejto publikácii je jedinečný a pri realizácii prác bolo potrebné použiť rozdielne, na mieru šité riešenia. Uvedené projekty môžu byť podnetom na zamyslenie a poskytnúť inšpiráciu ďalším stavebníkom v regióne i na celom Slovensku.

PARTNERI PRE DEDIČSTVO

Ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva je jednou z odborných tém, ktorým sa Academia Istropolitana Nova venuje od svojho založenia v roku 1996. Okrem medzinárodných projektov realizuje inštitúcia aj projekty zamerané na región, v ktorom sídli. Odborný tím inštitúcie sa často stretáva s praktickými otázkami zo strany obyvateľov i samospráv ohľadom údržby a obnovy historickej architektúry a tiež starostlivosti o kultúrnu krajinu regiónu. Tieto boli východiskom pri definovaní obsahu strešného projektu Partneri pre dedičstvo – jeho súčasťou je Ocenenie za príkladnú obnovu, Škola tradičných stavebných remesiel a ďalšie vzdelávacie a osvetové aktivity. Sme radi, že nachádzame „partnerov pre dedičstvo“ – partnerov na ochranu a rozvoj kultúrneho dedičstva nášho regiónu.

¹⁾ V minulosti ocenenie podporilo aj Rakúske kultúrne fórum, Nadácia Tatra banky (v rokoch 2009 – 2012) a tiež spoločnosť Baumit.

” Už trinásť rok nachádzame na území Bratislavského kraja zaničených vlastníkov historických objektov, ktorých práca môže byť príkladom a inšpiráciou pre ostatných. Na cestách po regióne nás počas tohto dlhého obdobia sprevádzalo množstvo odborných spolupracovníkov a partnerov. Od vzniku súťaže až dodnes trvá partnerstvo s Prvou stavebnou sporiteľňou a po pár rokoch sa stabilným partnerom stal aj Bratislavský samosprávny kraj. Ďakujeme všetkým vlastníkom objektov, členom poroty, spolupracovníkom a partnerom, že opätovne môžeme predstaviť šesticu príkladne obnovených historických stavieb aj formou tejto publikácie.

Mgr. Lucia Gembešová
členka vedenia Academie Istropolitany Novy
a vedúca oddelenia Ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva

” Úcta ku kultúrnemu dedičstvu je prejavom vyspelosti a kultúrnosti národa. Mnohé z domov a ďalších historických stavieb ocenených v tejto súťaži nie sú chránenými kultúrnymi pamiatkami. O to viac si vážime citlivý a kultivovaný prístup ich majiteľov, množstvo času, energie a úspor, ktoré venovali na ich zachovanie. Z roka na rok úroveň súťaže rastie spolu so záujmom laickej a odbornej verejnosti. Môžeme sa spoločne tešiť z pohľadu na krásne interiéry aj exteriéry stavebného kultúrneho dedičstva, nazrieť dnu cez malé okná, zaklopať na staré dvere, poprechádzať sa pod klenbami či trámovými stropmi, zablúdiť do pivníc a záhrad pod svahmi Malých Karpát.

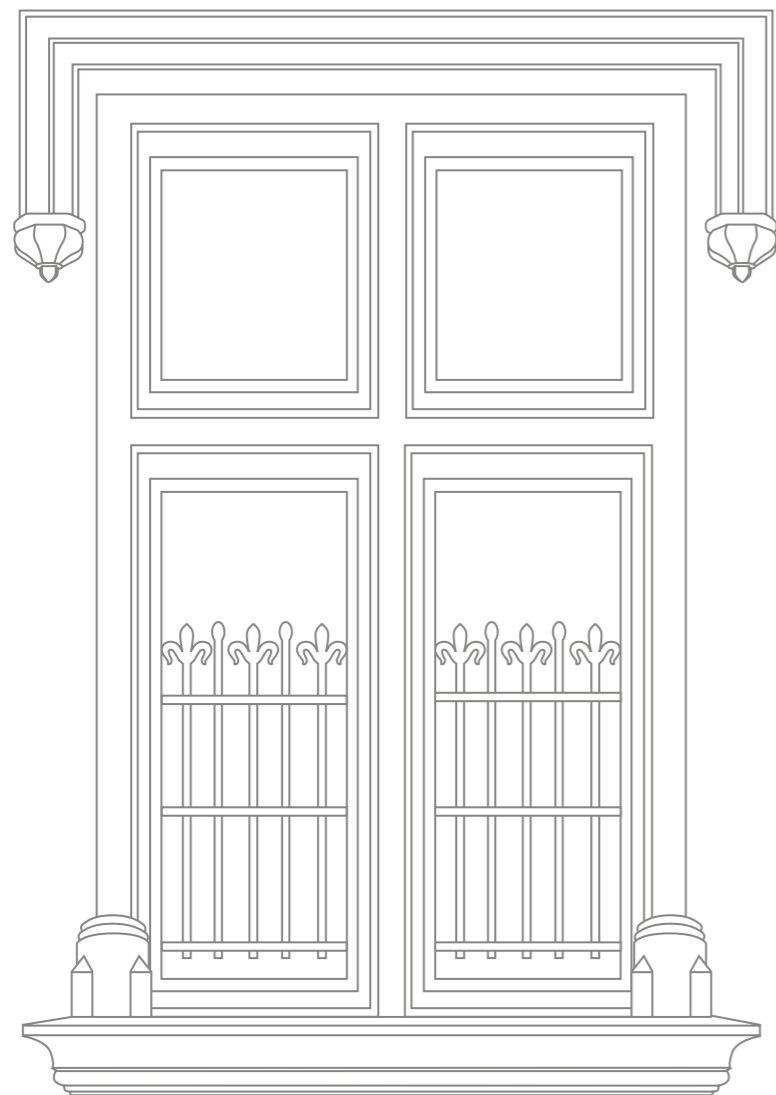
Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD., MSc.
generálny riaditeľ Pamiatkového úradu
Slovenskej republiky

” Historické objekty sú súčasťou prvého vizuálneho kontaktu, ktorý vnímajú obyvatelia a turisti prechádzajúci naším krajom. Práve príkladne obnovené vinohradnícke domy, kúrie a iné historické stavby spoluvytvárajú jedinečný obraz našich obcí a miest. Bratislavský samosprávny kraj preto už niekoľko rokov podporuje oceňovanie ich vlastníkov a správcov – asi neexistuje lepšie vyjadrenie úcty k vlastnému kultúrnemu dedičstvu ako jeho obnova a opätovné začlenenie do života i súčasného kontextu.

Mgr. Juraj Droba, MBA, MA
predseda Bratislavského samosprávneho kraja

” Cieľom súťaže je prispieť k zachovaniu architektúry, ktorá je súčasťou kultúrneho dedičstva nášho regiónu. Prostredníctvom ocenenia chceme vyjadriť podporu tým, ktorí sa zaslúžili o obnovu a často priam o záchranu hodnotných stavieb v regióne. Väčšinou nejde o pamiatkovo chránené objekty a bez starostlivosti týchto ľudí by mnohé z nich postupne zanikli. Chceme, aby aj naše deti mali možnosť vidieť, v akých stavbách žili ľudia v obciach a mestách Slovenska, a aby táto architektúra vytvárala kolorit našich sídel aj v nasledujúcich desaťročiach. Veríme, že si z ocenených objektov vezmú príklad aj ich susedia a že každý z nás bude môcť byť primerane hrdý na svoju obec, mesto či ulicu, na ktorej býva.

Dr. Redouane Sedrati, LL.M, MBA,
člen správnej rady AINovy
člen predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne

01

Ocenenie
za príkladnú
obnovu 2023

Lovecký zámoček Solírov v Malých Karpatoch

dnes polyfunkčný súkromný objekt

Ocenenie za komplexnú umelecko-remeselnú obnovu, rekonštrukciu a citlivú modernizáciu jedinečnej stavby, ktorá je výnimočným príkladom alpskej architektúry v Malých Karpatoch.

Možno bude pre mnohých prekvapením, že v malokarpatských lesoch dodnes stojí malebný lovecký zámoček, ktorý dal koncom 19. storočia postaviť gróf Ján Pálfi. Vedie k nemu cesta z obce Doľany. Kedysi patril do doľanského revíru, dnes je súčasťou katastra obce Dolné Orešany. Táto romantická stavba prilákala aj filmárov a v r. 2004 sa tu nakrúcal americko-nemecký film Frankenstein. Pred pár rokmi objavil zámoček jeho súčasný majiteľ, vďaka ktorému dnes môžeme obdivovať túto stavbu v jej pôvodnej podobe.

Zámoček je pekným príkladom architektúry tzv. alpského štýlu obľúbeného na vilových stavbách v kúpeľoch a na horách z prelomu 19. a 20. storočia. Inšpirácia sa v tom období čerpala najmä zo švajčiarskej a rakúsko-tirolskej architektúry, teda z regiónov, ktoré boli vzorom rozvinutého turizmu. V tejto súvislosti treba spomenúť, že na prelome storočí tvoril aj architekt, ktorý sa nechal inšpirovať karpatským ľudovým staviteľstvom – Dušan Jurkovič. Vráťme sa však k zámočku, architekt tejto stavby je zatiaľ neznámy – uvažuje sa, že by ním mohol byť Szilárd Várdai, ktorý sa narodil v neďalekej „ompitálskej papierni“, v danom období tvoril v tomto regióne a v podobnom štýle navrhol pre Pálfiovcov napríklad aj prestavbu budovy lesného úradu v Doľanoch (Ompitáli).

Na priloženej historickej fotografii vidíme zámoček tak, ako bol pôvodne postavený a nápis „Červený Kameň“.

Poľovnícky zámoček kráľovskej lesnej správy. Solírov“. V 50. rokoch 20. storočia prešiel zámoček do majetku štátnych lesov a neskôr sa jeho vlastníkom stalo poľovnícke združenie. V priebehu času bolo na objekte urobených viacero zmien, pričom najvýraznejšími boli zmena vedenia exteriérového schodiskového ramena, výmena dreveného šindľa za asfaltovú krytinu, vrátane odstránenia všetkých pôvodných dekoratívnych prvkov strechy a tiež zmena tvaru striešky na vežičke. Nedostatočná údržba a nevhodné nátery spôsobili zlý stav a dokonca zánik viacerých drevených prvkov na fasáde a tiež značné vlhnutie muriva.

Jednou z výziev bola stabilizácia nakláňajúcej sa vežičky. Na zhutnenie a stabilizáciu vrstiev zeminy pod základmi sa realizovala hĺbková injektáž syntetickou živicom. Vežička sa tiež na viacerých miestach previazala s hlavným objektom.

Proces obnovy a rekonštrukcie zámočku bol náročný a nakoniec aj veľmi rozsiahly. Statik v priebehu prác viackrát vyhlásil havarijný stav a postupy sa upravovali podľa aktuálnych zistení. Zmenil sa napríklad pôvodný zámer ponechať pôvodnú konštrukciu strechy – nakoniec sa zachovala len stolica a zvyšok strechy je kópiou tej pôvodnej. Ako vo všetkých historických stavbách, aj tu sa riešila vlhkosť v murivách – základy sa očistili, na murivo sa naniesla hydroizolačná stierka a bola aplikovaná chemická injektáž. V celom objekte sa kladli nové podlahy, ktoré vo svojej

skladbe obsahujú aj vrstvu penového skla s dobrými tepelno-izolačnými vlastnosťami. Drevené okenné a dverné výplne na fasáde boli vyrobené podľa vzoru zachovaných originálnych častí, avšak s tým rozdielom, že vonkajšie okenné krídla špaletových okien majú izolačné dvojsklo. Všetky drevené prvky fasády boli taktiež urobené ako kópie a chýbajúce časti mohli byť doplnené vďaka zachovanej historickej fotografii.

Prácnou časťou obnovy fasád bola starostlivosť o neomietnuté dekoratívne tehlové murivo. Tehly sa očistili, spevnili materiálom na minerálnej báze, chýbajúce časti sa domodelovali špeciálnou tehlovou drťou, nanovo sa vyšpárovali a na záver sa napustili transparentným hydrofobizačným roztokom, ktorý „dýcha“ a zároveň odpudzuje vodu.

Zvláštna pozornosť bola venovaná komínom a úprave strechy. Vysoké štíhle komíny sa spevňovali obručami a vložkovali sa, keďže sa v objekte opätovne začali používať pôvodné pece a krby. Hlavice komínov boli pôvodne zrejme keramické, pri rekonštrukcii sa však inštalovali ľahšie kovové. Nová strešná krytina je z pálenej škridly. Umeleckí klampieri vyrobili množstvo medených dekoračných prvkov strechy, a to opätovne vďaka historickej fotografii a tiež podľa analógií z regiónu. Novým prvkom podľa návrhu

majiteľa je ozdobný chrlič na odtok dažďovej vody v tvare diviacej hlavy, ktorý vhodne dopĺňa poľovnícku tematiku.

Lovecký zámoček Solírov je jediná zachovaná stavba svojho druhu v Malých Karpatoch a vďaka vydarenej obnove a rekonštrukcii je dnes ozdobou týchto lesov. V súčasnosti objekt slúži ako polyfunkčné zariadenie spoločnosti EVR Consulting. V blízkej budúcnosti sa plánuje jeho širšie využitie. Napriek náročnosti celého procesu, predstaviteľov danej spoločnosti upútala problematika obnovy historických budov natoľko, že sa jej budú venovať aj vo svojich ďalších projektoch.

Vlastník: EVR Consulting, s. r. o., konateľ: Adrián Rác

Generálny dodávateľ: A – STUDIO, s. r. o.

Projektant statiky: VISIA, s. r. o., Ladislav Chatrnúch

Diagnostika stavby:

Ing. Ivan Holý, PhD., SvF STU v Bratislave

Hĺbková injektáž zeminy:

ABA Innovator Slovensko, s. r. o.

Hydroizolácie, exteriérové omietkové a náterové systémy, oprava neomietnutého tehlového muriva: KVZ Invest, s. r. o., Ing. Tibor Pavlovič

Interiérové omietkové a náterové systémy:

Ing. Jozef Bako, PhD.

Tradičné umelecko-remeselné klampiarstvo:

Marek Vostál, Lozorno

Zdroje: vid' strana 76

Foto: Bc. Filip Cepka

Historická kolorovaná fotografia

Historický skleník a Krupičkov dom v Malom parku v Stupave

dnes Ekocentrum Stupava, Hlavná 9C

Ocenenie za záchranu a zakonzervovanie historického skleníka ako jedného z mála zachovaných príkladov na Slovensku. Ocenenie za umelecko-remeselnú obnovu pôvodného domu záhradníka a revitalizáciu oboch objektov s umiestnením vhodnej funkcie ekocentra a ich opätovné sprístupnenie verejnosti.

Konzervácia konštrukcie historického skleníka a obnova tzv. Krupičkovho domu bola súčasťou slovensko-rakúskeho cezhraničného projektu financovaného Európskou úniou a tiež vlastníkom objektu, ktorým je mesto Stupava. Iniciátorom bola skupina miestnych nadšencov – architektov, ktorá sa už pred rokmi zaslúžila aj o revitalizáciu Malého parku.

Malý park bol pôvodne súčasťou rozsiahleho prírodno-krajinárskeho parku patriaceho ku kaštielu. Následkom zmien majetkových pomerov po 2. svetovej vojne došlo k jeho odčleneniu. Postupom času prestal byť vnímaný ako jeho súčasť. Pre absentujúcu údržbu spustol a zarástol náletovou zeleňou a hrozil jeho zánik. Od r. 2012 sa skupina nadšencov pustila do jeho čistenia a postupne sa tak začali odkrývať jeho kultúrno-spoločenské hodnoty. Okrem iného sa podarilo z náletovej zelene doslova vysekať zachované konštrukcie historického skleníka. Postupom času sa tieto aktivity zapísali do povedomia verejnosti a aktivisti nadviazali spoluprácu s vedením mesta. Vysporiadali sa majetkové pomery a pristúpilo sa ku koncepčnému riešeniu obnovy priestoru. Keďže sa jedná o národnú kultúrnu pamiatku, bol vypracovaný architektonicko-historický výskum, ktorým sa stanovil rámcový návrh obnovy. Dôležitým cieľom bolo opätovné spojenie rozdelených častí parku a sprístupnenie verejnosti.

Vyvrcholením týchto snáh bolo vypracovanie „projektu ekocentra“ pod vedením mesta Stupava. Predmetom projektu bola adaptácia tzv. Krupičkovho domu, konzervácia murovaných a oceľových konštrukcií skleníka, vybudovanie náučného chodníka a vytvorenie komunitnej záhrady s detskou zónou. Projekt pod názvom *Posilnenie biodiverzity a ekologickej siete na území rieky Moravy prostredníctvom manažmentu biotopov a enviromentálnej výchovy (zvyšovania povedomia) v ekocentrách* bol spolufinancovaný z operačného programu Interreg V-A Slovenská Republika – Rakúsko. Projekt v sebe zlučoval viacero cieľov – vybudovanie ekocentra ako vzdelávacej inštitúcie, záchranu a obnovu pamiatkových objektov, obnovu integrity kaštielskeho parku a vytvorenie hodnotného priestoru ako súčasť centrálnej mestskej zóny mesta Stupava.

Krupičkov dom bol pôvodne bytom panského záhradníka. V poslednej fáze pred obnovou slúžil ako skladový priestor a provizórne zázemie pre údržbu parku. Jeho adaptáciou vznikli priestory pre výučbu a vzdelávanie v environmentálnej oblasti, hygienické zázemie slúžiace návštevníkom parku a administratívne a hygienické zázemie pre správu, ako aj údržbu parku. Obnova vychádzala z historických obrazových prameňov a jej cieľom bolo prinavrátiť pôvodný architektonický výraz budovy prispôbený novým prevádzkovým vzťahom, najmä zmenou orientácie budovy

z dvora smerom do parku. Nový vstup vznikol obnovou zamurovaného vstupného otvoru a bol doplnený o kópiu drevenej verandy, ktorej návrh vychádzal z riešenia veránd v dvorovej časti zachytených na historickom obrazovom materiáli. Ostatné okenné a dverné otvory zostali zachované. Novodobé výplne otvorov boli nahradené drevenými oknami, ktorých členenie vychádzalo z členenia pôvodných okien. Podľa fotografií boli obnovené aj žliabkové šambrány okenných otvorov. Povrchová úprava fasády vychádza z nálezovej situácie a v procese obnovy bola konzultovaná s pracovníkom pamiatkového úradu. Použité boli výlučne vápenné technológie.

Konštrukcia skleníka predstavuje objekt mimoriadnej pamiatkovej a architektonickej hodnoty. Stavba pochádza z druhej polovice 19. storočia, s novšou stavebnou fázou zo začiatku 20. storočia. Po 2. svetovej vojne stavba postupne spustla, až dospela do štádia ruiny bez striech a sklenených výplní, cez ktorú prerastala náletová zeleň a rozrušovala murované i oceľové konštrukcie. Cieľom projektu bolo obnoviť pôvodnú geometriu murív a oceľových konštrukcií, doplniť chýbajúce a nahradiť rozrušené časti murív a vybudovať provizórne zastrešenie kotolní. Konštrukcie boli obnovované v pôvodnom materiálovom riešení tehlového muriva na vápenej malte a betónového líca soklového múra stredného krídla. Kovové konštrukcie boli ošetrené

ochranným náterom. Takto zakonzervovaná konštrukcia je pripravená na ďalšie etapy pamiatkovej obnovy.

Doplňkovú funkciu ekocentra tvorí komunitná záhrada a detská zóna, ktoré sú situované v západnom skleníkovom krídle. Táto časť skleníka bola najviac rozrušená a prvky komunitnej záhrady a detskej zóny zároveň tvoria náznakovú rekonštrukciu jeho pôvodných konštrukcií. Výbavu komunitnej záhrady tvoria vyvýšené záhony s pareniskom a pracovným stolom. Detská zóna je poňatá ako „netradičné“ detské ihrisko s trianglom, bubnami, xylofónom, totemom, drevenými klátmí, pocitovým chodníkom, telefónom a dreveným paravánom.

Vybudovaním náučných chodníkov došlo k obnove trasovania chodníkov vychádzajúcich z vyobrazenia na mape tzv. Stabilného katastra z roku 1896. Obnovilo sa tak napojenie na kaštieľsky park a osadením lavičiek, odpadkových košov a informačných tabúľ vznikli trasy určené na relax, plniace zároveň vzdelávaciu funkciu.

Revitalizácia Malého parku spolu so záchranou historických objektov sú výsledkom dlhodobej efektívnej spolupráce občianskeho sektora a miestnej samosprávy. Vďaka tejto synergii vzniklo výnimočné miesto s veľkým potenciálom pre ďalší rozvoj.

Pôvodný stav

Historická fotografia

Historická fotografia

Vlastník objektu: mesto Stupava

Projektová manažérka: doc. RNDr. Ingrid Belkčáková, PhD. (cezhraničný projekt Interreg V-A Slovensko – Rakúsko, hlavný koordinátor mesto Stupava)

Iniciátori obnovy a autori projektu:

Ing. arch. Miroslav Jošt, Ing. arch. Katarína Kamienová, Ing. arch. Ivan Klas

Architektonicko-historický výskum: PhDr. Zuzana Zvarová, Ing. Tamara Reháčková, PhD., Mgr. Peter Buday, PhD.

Interiérový dizajn: Ing. arch. Miroslav Jošt, Ing. arch. Ivan Klas

Statik: Ing. František Hladký

Dodávateľ stavby: Firma Beleš, s. r. o.

Konzultácie: Mgr. Ľubomír Augustín a Ing. Miriam Heinrichová, PhD., Krajský pamiatkový úrad Bratislava

Zdroje: vid' strana 76

Foto: archív mesta Stupava, Peter Kubička, Ing. arch. Miroslav Jošt

Historické foto: archív Milana Greguša

Historická fotografia

Meštiansky dom na námestí v Modre

dnes polyfunkčný mestský dom, Štúrova 60

Ocenenie za komplexnú umelecko-remeselnú obnovu uličnej fasády objektu, ktorý formuje vzhľad námestia, za citlivú prezentáciu originálnych prvkov štukovej výzdoby a za rekonštrukciu pôvodných výplní parteru.

Dvojpodlažný meštiansky dom s výraznou dekoratívnou fasádou je jedným z kľúčových prvkov, ktoré vytvárajú charakter námestia v centre Modry. Je vo vlastníctve mesta, spolu s ďalšími tromi budovami na námestí. Jedna z nich, dnešné infocentrum s kanceláriou prvého kontaktu, bola tiež nedávno obnovená. Mesto vlastní aj budovu historickej radnice a tiež Hornú bránu, ktorých obnova je v príprave. Vďaka strategickému rozhodnutiu ponechať si vo vlastníctve menované objekty sa dnes mesto môže podieľať na formovaní vzhľadu a taktiež fungovania námestia.

Dom na Štúrovej ulici 60 je rozsiahla stavba slúžiaca rôznym prevádzkam, ako aj na bývanie. Predmetom Ocenenia za príkladnú obnovu je umelecko-remeselná obnova a rekonštrukcia uličnej fasády. Komplexná obnova celého objektu sa vzhľadom na veľký rozsah prác bude realizovať postupne v nasledujúcich rokoch.

Na prvý pohľad zaujme bohatá eklektická výzdoba fasády z konca 19. storočia. Jadro objektu je však oveľa staršie – je datované do prvej polovice 16. storočia. V tomto období už bola dnešná Štúrova ulica hlavným priestorom v meste. V kontexte modranskej vinárskej a vinohradníckej tradície je netypické, že objekt nie je podpivničený, respektíve, že nemá vínnu pivnicu.

V priebehu storočí sa objekt rozratal a z pôvodne malej prízemnej jednotraktovej stavby bol postupne vystavaný do dnešnej podoby – dvojposchodového domu s pôdorysom v tvare písmena U, s dlhými dvorovými krídlami. Poschodie objektu bolo nadstavené v polovici 17. storočia. Ďalšou výraznou úpravou bola už spomínaná výzdoba fasády. Na historických fotografiách z konca 19. storočia môžeme vidieť, ako bol pôvodne riešený parter a tiež farebnosť uličnej fasády – omietky a štuková výzdoba vo veľmi svetlom odtieni, všetky drevené prvky v tmavšej farbe. Posledná stavebná etapa súvisí s odsunom nemeckého obyvateľstva po druhej svetovej vojne, keď dom prešiel pod správu mesta. Prízemie uličného krídla naďalej slúžilo rôznym prevádzkam a ostatné priestory sa upravili na nájomné bývanie.

Druhá polovica 20. storočia priniesla viacero nevhodných zásahov v celom objekte. Čo sa týka uličnej fasády, všetky pôvodné okenné i dverné výplne boli vymenené, pričom v parteri sa už neinštalovali drevené, ale kovové. V prejazde bola osadená provizórna plechová brána, na všetky omietkové plochy bol aplikovaný nepriedušný svetlozelený nástrek, boli osadené nové klampiarske prvky a štuková výzdoba pod oknami na prvom poschodí bola na niekoľkých miestach prerazená pri inštalovaní plynového vykurovania.

Mestu Modra sa v súčasnosti podarilo úspešne obnoviť a zrekonštruovať uličnú fasádu do jej podoby z konca 19. storočia. Fasáda znovu získala pôvodné rozloženie dverných otvorov a výkladov na prízemí. Všetky okenné i dverné výplne, výklady a aj vstupná brána boli vyrobené z dreva a štýlovo stvárnené podľa historických fotografií a dobových predlôh. Nové okná sú dvojité s izolačným dvojsklom na vnútorných krídlach. Farebnosť jednotlivých prvkov fasády vychádza z dobových fotografií, korešponduje s daným historickým obdobím a bola zvolená tak, aby spolu s inými obnovenými fasádami v okolí vytvárala harmonický celok.

Vzhľadom na vysokú vlhkosť muriva sa realizovali viaceré sanačné opatrenia. V uličnej časti sa na základové murivo aplikovala zvislá fóliová hydroizolácia. Do stien z kamenného muriva na prízemí bola inštalovaná aktívna elektroosmóza. V soklovej časti bola zosekaná nepriedušná cementová omietka, z celej plochy fasády sa odstránil nástrek (Dikoplast) a tiež vlhkosťou poškodené omietky, pričom všetky odkryté historické omietky boli zachované. Do výšky parteru sa aplikovala sanačná omietka. Na prvom poschodí sa aplikovala tradičná vápenná omietka, ktorú pripravil majster – umelecký remeselník.

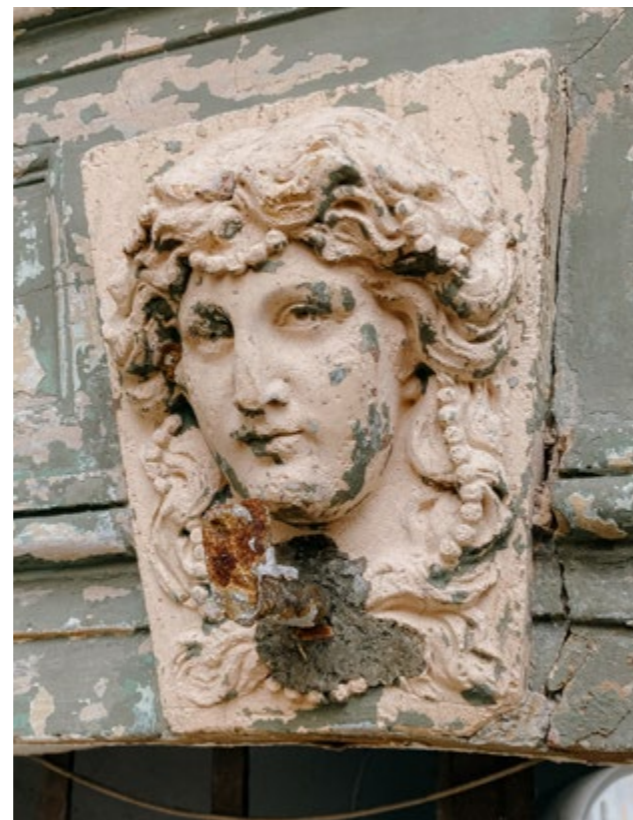
Veľmi dôležitou súčasťou prác bolo citlivé očistenie dekoratívnych prvkov fasády tak, aby sa nepoškodili originálne vrstvy. Umelecký remeselník Mgr. art. Miroslav Želiar, ktorý viedol práce sa rozhodol prezentovať zachované originálne časti štukovej a kameninovej výzdoby – teda neprekryvať ich novou vrstvou, ale len dopĺňať chýbajúce časti. Pán Želiar hovorí: „Mnoho remeselníkov v dobrom úmysle premodeluje originál, často však pôvodnú precíznu prácu majstra nezopakujú. My sme dostatočne zachované originály ponechávali bez domodelovania. Aby sme predišli zbytočnému nanášaniu hmoty, radšej sme prezentovali mierne poškodený originál, ako meniť, respektíve dopĺňať jeho modeláciu. Zachoval sa tak „prejav“ originálu.“ Uvedený postup je veľmi zdĺhavý a prácny, avšak vďaka tomu dnes výzdoba fasády pôsobí autenticky.

Obyvatelia a návštevníci Modry sa dnes môžu tešiť zo znovuobjavenej bohatej výzdoby fasády, ktorej dominujú ženské maskaróny doplnené rastlinnými motívmi, štylizovanými drakmi a misami s ovocím. Vďaka zodpovedným vlastníkom historických objektov, či už z verejnej, alebo súkromnej sféry, získava námestie v Modre postupne späť svoju pôvodnú krásu.

Stav pred obnovou

Stav pred obnovou

Vlastník objektu: mesto Modra

Objekt je NKP (národná kultúrna pamiatka)

Architektonicko-historický výskum:

Ing. arch. Ivan Gojdič, Mgr. Martina Muráriková,
Mgr. Radislav Danák

Návrh obnovy fasády: Ing. arch. Hana Hlubočká

Projektová dokumentácia na obnovu fasády

– **stavebná časť:** Mgr. arch. Lucia Marušicová

Projektová dokumentácia na obnovu fasády

– **sanácia zvlhnutia:** Ing. Marta Píčová

Realizácia obnovy: Želiar, s. r. o., Bratislava,

Mgr. art. Miroslav Želiar

Konzultácie: Mgr. Marta Belohorcová,

Krajský pamiatkový úrad Bratislava

Financovanie: rozpočet mesta Modra

Finančná podpora: Ministerstvo kultúry,
grantová schéma Obnov si svoj dom

Zdroje: viď strana 76

Foto: archív mesta Modra

Stav pred obnovou

Hrad Biely Kameň nad Svätým Jurom

Ocenenie za výnimočné úsilie o záchranu a konzerváciu hradných ruín pri dodržaní vysokej kvality prác a za mobilizáciu občianskej spoločnosti a šírenie osvety.

O Slovensku sa hovorí aj ako o „Krajine hradov“. Kedysi stálo na našom území až okolo dvesto hradov, dnes môžeme obdivovať 17 zachovaných hradov a 96 ruín. O záchranu hradných ruín v rôznych kútoch Slovenska sa dnes starajú občianske združenia, a to v unikátnom rozsahu a kvalite. Po mnohých rokoch chátrania mal nakoniec šťastie aj hrad Biely Kameň nad Svätým Jurom, keď sa ho ujalo združenie *Castrum Sancti Georgii*.

Ranogotický hrad na vrchu západne od mestečka postavili grófi zo Svätého Jura a Pezinka krátko po mongolskom vpáde (r. 1241) v 60. rokoch 13. storočia. Hrad postupne prebral sídelnú a strážnu funkciu dožívajúceho hradiska na opačnej strane doliny a stal sa strediskom rozmáhajúceho sa panstva. Okrem sídelnej funkcie tvoril súčasť sústavy malokarpatských hradov slúžiacich na ochranu západnej hranice Uhorska. Svojou polohou súčasne umožňoval kontrolu významnej obchodnej cesty z Bratislavy do Trnavy a bočnej horskej cesty vedúcej do Stupavy.

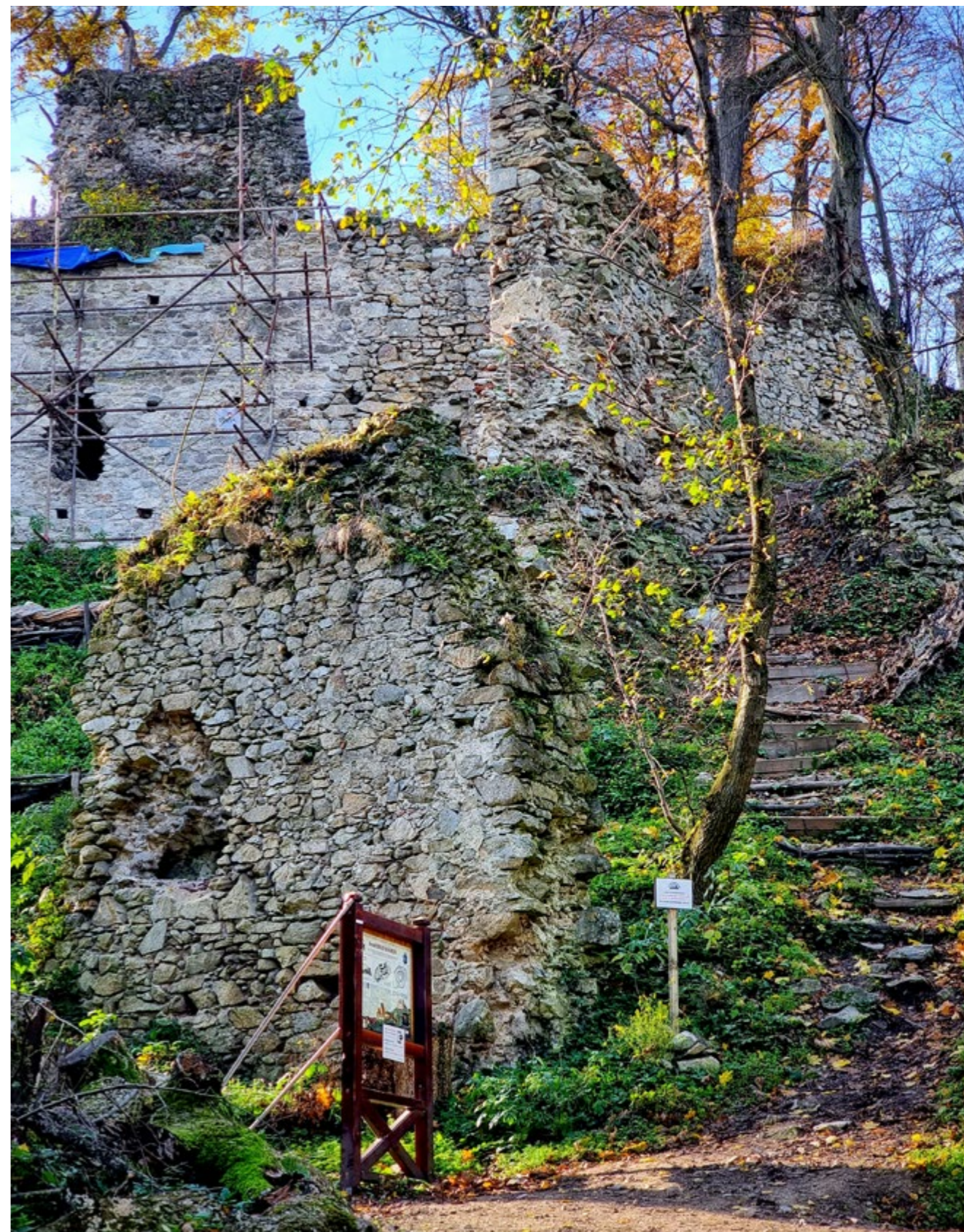
Už v 14. storočí hrad pozostával z vnútornej a vonkajšej časti. Vstup viedol po moste ponad suchú priekopu vyhlámanú do skaly, ktorá ho obkolesovala spolu s valovým opevnením. Vnútorň hrad podľa popisu z r. 1412 tvorili palácové stavby s dvoma vežami a kaplnkou. Z obdobia renesančných prestavieb sú zreteľne vidieť zvyšky klenieb palácových stavieb. Z tohto obdobia pochádzajú aj oporné piliere stabilizujúce narušené múry vo vnútornej i vonkajšom hrade. Vo vonkajšom hrade, vymedzenom kamennou hradbou, sa nachádzali pravdepodobne dve bránové veže a hospodárske budovy. V tejto časti stála aj tzv. vodná veža chrániaca vodný zdroj. Vonkajšiemu hradu dnes dominuje torzo gotickej obrannej veže chrániacej objekt od západu.

Stavbou kaštieľa Pálfióvcov v r. 1609 sa sídlo panstva natrvalo premiestnilo dolu do mesta, čím hrad stratil svoju pôvodnú funkciu a postupne chátral. V časoch tureckých nepokojov ešte poskytol okolitým obyvateľom útočisko a dočasný príbytok. V minulosti, na kopcoch vysadených viničom, býval hrad dobre viditeľnou dominantou mesta.

Dnes je hrad zrúcaninou ukrytou v malokarpatských lesoch. Leží na oblúbenej turistickej trase smerom na Biely kríž. Opustený hrad býval často navštevovaný aj obyvateľmi Svätého Jura a viaže sa k nemu pekná miestna povesť Zlatý poklad. Zakladateľka občianskeho združenia *Castrum Sancti Georgii* pochádza z toho mestečka a ako lokálpatriotka sa rozhodla zorganizovať záchranu hradných ruín, ktoré už roky neboli bezpečným miestom na návštevu. Za týmto účelom si združenie zobralo hrad do dlhodobého prenájmu od súkromného vlastníka.

Vďaka enormnému úsiliu zakladateľky, zapojeniu mnohých odborníkov a odpracovaniu viac ako 20 000 brigádnických hodín sa podarilo realizovať práce v obdivuhodnom rozsahu. Na hrad nevedie žiadna zjazdová prístupová cesta, a tak sa vlastnoručne na hrad vyneslo alebo vyviezlo viac ako 200 ton kameňov, 180 t piesku, 16 t vápna, 5 t metakaolínu a 11 t lešenia. Svätójurskí dobrovoľní hasiči načerpali hadicami z údolia na hrad viac ako 44 000 litrov vody.

Za obdobie rokov 2020 až 2023 sa združeniu podarilo: vyčistiť hrad od brečtanu a náletových drevín, stabilizovať a konzervovať západnú obrannú vežu, západný palácový múr v tzv. kaplnke, 3 kaverny v západnej hradbe, západný parkanový múr a tiež severný úsek východnej hradby, tzv. bielu stenu, vrátane rekonštrukcie zrútenej klenby nad šachtou. Prácam, prirodzene, predchádzalo zameranie skutkového stavu, statické posudky a architektonicko-historický výskum.

Rozpracovaná je stabilizácia a konzervácia ďalších hradných torz: bránovej veže, časti zrútenej juhozápadnej hradby, severozápadného úseku hradby so strieľňou a tiež východného pilieru severnej hradby.

Na dolnom nádvorí hradu sa nedávno podarilo zhotoviť jednoduchý dočasný drevený prístrešok, ktorý posluží dobrovoľníkom a návštevníkom hradu ako ochrana pred dažďom.

Najväčšou výzvou zostáva absencia zjazdnej prístupovej cesty, a teda veľmi namáhavé zásobovanie hradu stavebným materiálom, vodou a benzínom do elektrocentrál. Náročné sú aj presuny hmôt v strmom teréne na hrade. Niektoré časti hradu stále nie sú bezpečné a je dôležité, aby práce postupovali čo najrýchlejšie. Za týmto účelom je možné podporiť združenie prostredníctvom www.darujme.sk, priamym finančným darom, prípadne „priložiť ruku k dielu“ počas niektorej z početných brigád (kontakt: hrad.bielykamen@gmail.com).

Cieľom združenia je zachrániť národnú kultúrnu pamiatku hrad Biely Kameň pre ďalšie generácie ako jeden z najrozsiahlejších hradov na Slovensku. Združenie plánuje postupne stabilizovať a konzervovať všetky jeho časti a vytvoriť tak bezpečné výletné miesto pre širokú verejnosť.

Organizátor prác a nájomca objektu: *Castrum Sancti Georgii, o. z., Svätý Jur; zakladateľka a predsedníčka RNDr. Monika Winczerová, MPhil.*

Vlastník objektu: *Vera Property, a. s., Liptovský Hrádok*
Objekt je NKP (národná kultúrna pamiatka)

Brigádnické práce:

stovky dobrovoľníčok a dobrovoľníkov

Stabilizácia a konzervácia hradných ruín:

Arx Vertical, s. r. o., Aleš Hoferek; Arx projekt,

Ing. Miroslav Matejka; Erik Krnáč

Architektonicko-historický výskum:

Ing. arch. Martin Bóna; Ing. Miroslav Matejka

Statika: *Ing. Katarína Kyselová*

Archeológia: *PhDr. Július Vavák, PhD.*

Fotogrametrické výkresy: *Ing. arch. Marcel Gacho (Randvatri.sk), doc. Ing. Marek Fraštia, PhD., SvF STU v Bratislave*

Zdroje: *viď strana 76*

Foto: *archív Castrum Sancti Georgii, o. z.*

Západná obranná veža – porovnanie pôvodného a aktuálneho stavu

Západný palácový múr – porovnanie pôvodného a aktuálneho stavu

Bránová veža – porovnanie pôvodného a aktuálneho stavu

Východná hradba – porovnanie pôvodného a aktuálneho stavu

Renesančný dom vo Svätom Jure

súkromný polyfunkčný objekt,
Horné predmestie 12

Ocenenie za reštaurovanie a umelecko-remeselnú obnovu uličnej fasády jedného z najautentickejších objektov Mestskej pamiatkovej rezervácie Svätý Jur a za šírenie osvetou prostredníctvom sprístupnenia objektu ako prípadovej štúdie pre širokú verejnosť.

Starobylý dom na Hornom predmestí 12 vo Svätom Jure leží na hlavnej osi mesta a je to jeden z najzaujímavejších objektov mestskej pamiatkovej rezervácie. Dom kúpili v r. 2014 dvaja dlhoroční priatelia, spolužiaci, ktorí už mali za sebou jeden podobný spoločný projekt menšieho rozsahu. Objekt ich zaujal v inzercii a pri návšteve očaril svojou výnimočnou atmosférou. Rozhodli sa zastaviť jeho degradáciu a zachovať ho pre ďalšie generácie. Predmetom *Ocenenia za príkladnú obnovu* je uličná fasáda, ktorá už získala svoju finálnu podobu. Práce na ostatných častiach tohto pomerne rozsiahleho objektu stále pokračujú.

Hneď v začiatkoch sa noví majitelia zhodli, že upraviť dom na moderné bývanie by vyžadovalo príliš veľa deštrukčných a nezvratných zásahov. Tento variant preto zavrholi a prvé stabilizačné práce prebiehali bez toho, aby bolo jasné konečné využitie jednotlivých priestorov. To sa zmenilo až príchodom prvého nájomcu, ktorý sa pustil do výroby vína. Tak sa dom s dlhoročnou vinárskou tradíciou opäť „vrátil k vínu“.

S vínom spojené akcie v malokarpatskom regióne priviedli do domu prvých návštevníkov, ktorí boli nadšení autenticitou priestoru. Vzápätí prišli prvé prosby o možnosť usporiadať si tu rodinnú oslavu alebo svadbu. V ďalších rokoch sa preto dom postupne prispôboval na spoločenské akcie – upravilo sa nádvorie, podlaha v pivnici, v bývalej maštali sa vybudovali toalety a doplnil sa mobiliár.

Pre potreby svadiieb pribudol aj apartmán, ktorý vznikol minimálnou úpravou izby nachádzajúcej sa za renesančným rizalitom na uličnej fasáde. Život do objektu priniesla obľúbená svätajurská kaviareň, ktorá sa tu usídlila a tiež občianske združenie, ktoré v dome vedie umelecké tvorivé dielne. Dom sa otvoril verejnosti a je takým dodnes.

Podľa archívneho výskumu patril dom od najstarších čias cirkvi, pravdepodobne bol súčasťou nadácie ostrihomskeho arcibiskupstva. V r. 1766 bol predaný grófovi Forgáčsovi. V r. 1770 až 1785 bol vo vlastníctve fabrickej spoločnosti *Kettenhover catton fabriq* vyrábajúcej kartún. Potom patril ďalším šľachtickým vlastníkom, až ho v r. 1799 kúpil svätajurský mešťan Jozef Chrappa. Jeho rodina vlastnila dom až do r. 1922. V povojnovom období patril trom rodinám, čo ovplyvnilo aj výsledný výzor uličnej fasády pred reštaurovaním – členená na tri časti, každá upravená v inom štýle a inej farbe.

Najstaršiou časťou domu bola vežovitá stavba s prízemím a poschodím. Trám nad pôvodným vstupom sa podarilo dendrochronologicky datovať do polovice 16. storočia. Pôvodne drevený strop bol neskôr nahradený kamennou klenbou a prízemná izba bola tak premenená na pivnicu. V ďalšom období boli postupne pristavané ďalšie krídla domu, až bolo nádvorie celkom uzavreté. Najväčšia prestavba z obdobia renesancie prebehla v r. 1690. Vieme to podľa roku vytesaného v okne. Táto prestavba dala domu dnešnú

dispozíciu a mnohé prvky sú zachované dodnes. Drevený trámový strop a kamenné okná s košovými prevliekanými mrežami sú stále ozdobou domu. Fasáda bola barokovo upravená a nakoniec bola po častiach celá prekrytá novodobými cementovými omietkami.

Výskum uličnej fasády priniesol zistenie, že v 70. rokoch 20. storočia bola väčšina plochy otlčená až na murivo, avšak na stredovom rizalite sa podarilo objaviť fragmenty renesančnej omietky a na rohoch maľované kvádrovanie. Cenným podkladom pre úpravu fasády sa stala tiež fotografia priečelia z r. 1900 – po stranách rizalitu sa podľa nej obnovili pôvodné okenné otvory a osadili kópie okenných výplní z daného obdobia. Obnovila sa aj falošná nika, ktorá bola viditeľná na fotografii.

Drevené okná na renesančnom rizalite, i keď relatívne „mladé“, datované do r. 1920, sa majitelia rozhodli ponechať. Boli umelecko-remeselne obnovené v rámci Školy tradičných stavebných remesiel pod záštitou vzdelávacej organizácie Academia Istropolitana Nova. Dodržala sa aj ich pôvodná farebnosť – vnútorná strana biela a vonkajšia zelená. Pri všetkých prácach sa použili tradičné materiály – vápenné omietky a nátery, ľanový olej a ľanové farby. Renesančný rizalit sa ponechal vo farbe omietky bez ďalšej povrchovej úpravy. Farebnosť ostatných častí uličnej fasády sa zvolila

svetlozelená podľa zachovaných omietok v dvorovej časti domu pochádzajúcich z 19. storočia, čiže z obdobia, ktoré je prezentované na fasáde domu.

V budúcnosti budú v nikách na fasáde umiestnené kópie barokových drevených sôch sv. Jána Nepomuckého a Immaculaty, ktoré sa zachovali a čakajú na zreštaurovanie. Drevená vstupná brána v prejazde bola datovaná ako novodobá, osadená po r. 1950 a bude časom vymenená za kópiu pôvodnej brány známej zo starých fotografií.

Práce na dome prebiehajú krok za krokom kontinuálne od jeho kúpy. Niektoré práce robia vlastníci svojpomocne, na iné postupne šetria. Po počiatkovej urýchlenej oprave zatekajúcich striech a padajúcich múrov sa tempo trochu zvolnilo. Vlastníkom to umožnilo lepšie skĺbiť túto aktivitu s rodinným životom a mať viac priestoru na prezentovanie domu verejnosti. Jedným z cieľom je, aby bol dom stále prístupný a návštevníci mohli zblízka sledovať priebeh zaujímavých umelecko-remeselných či reštaurátorských prác. V našich končinách je to neobvyklý koncept. Kaviareň sa stala obľúbenou zastávkou cyklistov a turistov, ktorí prechádzajú cez Svätý Jur. Vinárstvo predáva svoje vína až do Japonska. Dom je tiež často k dispozícii pre kultúrne podujatia organizované v spolupráci s miestnou komunitou a mestom Svätý Jur.

Historická fotografia

Vlastníci objektu: Ing. Marek Grňo a Mgr. Iveta Grňová,
Ing. Marek Lörinc a Mgr. Bernadeta Lörincová

Objekt je NKP (národná kultúrna pamiatka)

Architektonicko-historický výskum:

Mgr. Peter Horanský, Ing. Miroslav Matejka

Archívny výskum: PhDr. Juraj Turcsány

Dendrochronologický výskum: Mgr. Peter Barta, PhD.

Architektka: Mgr. arch. Lucia Marušicová

Reštaurátorské a umelecko-remeselné práce:

Mgr. art. Andrej Krchňák, Mgr. art. Michal Pleidel,

Mgr. art. Tomáš Kružlík – o. z. Restau.Art

Umelecko-remeselná obnova dvojice okien v rizalite:

Bc. Ľubomír Grega

Kópie okien: Ing. Marek Herko

Tesárske práce: Jozef Štibravý – Tesane, s. r. o.;

Martin Matejka

Prevádzky v objekte: vinárstvo - Michal Bažalík, výtvarné dielne

- Ing. arch. Lucia Marušicová, o. z. Potvor, kaviareň - Čokokafé

Finančná podpora: Ministerstvo kultúry SR,

grantový program Obnov si svoj dom

Zdroje: viď strana 76

Foto: Bc. Filip Cepka

Pôvodný stav

Dom vinohradníka v Ružovej doline

dnes objekt na spoločenské podujatia – Domček Terra Parna,
vinárstvo Terra Parna, obec Suchá nad Parnou

Ocenenie za komplexnú obnovu a rekonštrukciu objektu, ktorý je dnes jediným uceleným príkladom svetovej historickej architektúry z prelomu 19. a 20. storočia v Ružovej doline a za jeho revitalizáciu v nadväznosti na pôvodnú funkciu.

Dom sa po úspešnej obnove a rekonštrukcii stal jediným uceleným príkladom historickej architektúry z prelomu 19. a 20. storočia v Ružovej doline pri obci Suchá nad Parnou. Kedysi slúžil vinohradníkovi, ktorý sa staral o vinice patriace trnavským jezuitom. Dnes je súčasťou moderného vinárstva Terra Parna, vďaka ktorému sa v tejto peknej zvlnenej krajine znovu pestuje vinič a vyrába kvalitné víno.

Na prelome storočí bývala dolina známa malebnými vinicami, kde trávili svoj čas trnavskí meštania. Ich letné sídla, vily, skrášľované prvkami tzv. alpskej architektúry sú dnes už, bohužiaľ, minulosťou. Práve preto sa noví majitelia domu rozhodli vrátiť sa k tomuto architektonickému odkazu a obnoviť výraz objektu v jeho poslednej slohovej úprave.

V nadväznosti na zvolenú koncepciu boli odstránené nevhodné dostavby a nepriedušné cementové omietky a nátery. Boli demontované plastové okná a obnovená pôvodná tektonika okenných a dverných otvorov. Nové drevené okná s okenicami a tiež drevené dekoratívne prvky na fasáde boli zhotovené podľa priloženej historickej fotografie, fragmentov, ktoré sa našli v dome i v jeho okolí a taktiež podľa vzorov na torzách pôvodných stavieb v Ružovej aj v susednej Vlčej doline.

Na elimináciu vzliňajúcej vlhkosti boli základy domu po celom jeho obvode podrezané a do špáry bola vložená hydroizolačná fólia. V celom objekte bol inštalovaný stenový vykurovací systém. Nová je tiež konštrukcia strechy a strešná krytina. Pôvodná krytina, pravdepodobne z drevených šindľov, sa nezachovala. Dnes je krytina keramická a vybraná tak, aby pôsobila „lahkým“ dojmom. Do podkrovia boli vstavané nové izby.

Výnimočnosť objektu spočíva aj v tom, že je to jeden z mála zachovaných príkladov architektúry z nepálenej tehly. V nadväznosti na tento fakt sa majitelia rozhodli použiť v interiéri hlinené omietky a vápenné nátery. V exteriéri boli zvolené vápenné omietky a ako izolácia bol aplikovaný moderný náter na báze nanotechnológie – termokeramická membrána.

Dispozícia domu v tvare písmena U bola zachovaná. Jedno z bočných krídiel bolo však nutné rozobrať a postaviť ho nanovo, pričom bolo mierne predĺžené a na murivo sa použila pálená tehla. Pri týchto stavebných prácach sa bralo do úvahy aj ekologické hľadisko a recykloval sa materiál. Opätovne sa využili trámy a dosky. Pálené tehly sa privážali z iných starých domov v regióne.

Zámerom majiteľov bolo posilniť „prepojenie“ domu s už existujúcou modernou budovou vinárstva a tiež s vinohradmi. Na dvorovej fasáde bola preto inštalovaná veľká presklená plocha a viacero tzv. francúzskych okien. Subtílné hliníkové profily a strohý industriálny štýl týchto okenných a dverných výplní vytvára osviežujúci kontrast s dekoratívnosťou tvaroslovia domu. Sklenené zastrešenie terasy je podopreté liatinovými stĺpmi s ozdobnou hlavicou, pričom inšpiráciu majiteľa opätovne našli v architektúre zaniknutých historických stavieb Ružovej doliny.

Vinohradníkov dom alebo jednoducho „domček“, ako mu majitelia priateľsky hovoria, plní v súčasnosti podobné funkcie ako kedysi – príležitostné ubytovanie pre návštevníkov a zamestnancov, zázemie pre vinárstvo, priestor na rozmanité spoločenské podujatia.

Vlastníkom vinárstva Terra Parna vďačíme aj za obnovu a reštaurovanie sakrálnych objektov, ktoré sú súčasťou verejného priestoru a nachádzajú sa pár krokov od vstupu do areálu vinárstva – kaplnka z r. 1729 a socha svätého Urbana z r. 1808. Napriek tomu, že objekty nie sú ich majetkom, venovali im veľkú pozornosť i prostriedky. V priestore novovysadených vinohradov vlastníci obnovili aj vežičku-rozhľadňu z r. 1947. Práce na spomínaných troch objektoch boli

ukončené už dávnejšie, v r. 2012, keď rodina Zvolenských získala za túto aktivitu aj ocenenie.

Kúpou a revitalizáciou „domu jezuitského vinohradníka“ sa pomyselne uzavrela výnimočná obnova značnej časti kultúrnej krajiny Ružovej doliny. Dnes môžeme vidieť harmonický celok, ktorému dominujú rozsiahle vinice s moderným vinárstvom, dopĺňajú ho sakrálny objekty a tiež historický dom nesúci architektonický odkaz minulých storočí. Objekty nie sú ohradené, priestory medzi nimi vyplňajú najmä rozvoľnené trávnaté plochy. Vinohrad je vysiaty trávou a láka k prechádzke. Krajina pôsobí otvorene, priateľsky a návštevník má pocit, že je srdečne vítaný. Vďaka viac ako 20-ročnému úsiliu rodinného podniku Terra Parna sa podarilo obnoviť nielen zašlú slávu vinohradníctva a vinárstva Ružovej doliny, ale aj jeho kultúrne dedičstvo. Mesto Trnava dnes propaguje toto územie ako „slovenské Toskánsko“.

Historická fotografia

Vlastník: Ing. Jozef Zvolenský a Ing. Drahoslava Zvolenská

Kúpa objektu v r. 2014, ukončenie prác v r. 2022

Projekčná práca: ATELIÉR DV, s. r. o., Trnava
Konzultácie k riešeniu priestorov prevádzky na prízemí: Ing. arch. Zuzana Nádaská, PhD.

Konzultácie k statike: Ing. Vladimír Kohút
Okná a ostatné stolárske práce v interiéri a exteriéri: Stolárstvo M & E Kašša, s. r. o., Opoj

Liatinové stĺpy: Firma Šulek, s. r. o., Hrnčiarovce nad Parnou

Oprava nepáleného muriva, omietky a nátery: remeselník Ivan Radyk

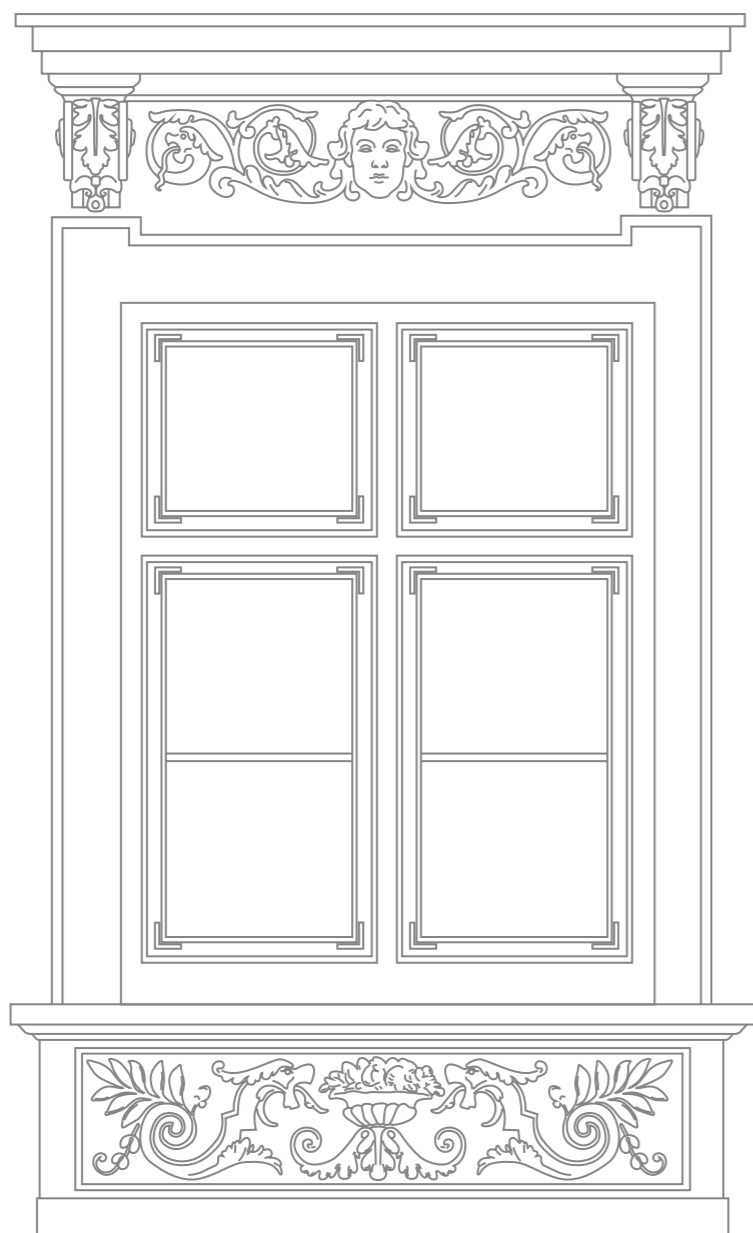
Hlinené omietky: firma Natur-Haus, Ing. Michal Mišovič (www.smlehm.sk)

Termoizolačný náter na fasáde: ThermoShield

Zdroje: viď strana 76

Foto: archív vlastníkov objektu, Nora a Jakub Čaprnka

02

Prehľad
predchádzajúcich
ročníkov

Ocenenie 2021

1.

1. Panský dom pri mestskej veži v obci Dolány
Vlastník objektu: Mgr. Lukáš Uher

2. Historický remeselnícky dom v centre mesta Modra
Vlastník objektu: manželia Anetta Trelová a Martin Plaštiak

3. Vinohradnícky dom na Hornej ulici v meste Modra
Vlastník objektu: Marián Varga, Lucia Pašková

4. Ľudový dom v obci Závod
Vlastník objektu: Mgr. Alexander Krajčír a MUDr. Ema Ďurišová

5. Mestská veža v obci Dolány
Vlastník objektu: Obec Dolány

6. Secesný meštiansky dom v centre mesta Pezinok
Vlastník objektu: Development In Slovak Investments, s. r. o. (DISI), Ing. Viliam Frič

4.

5.

2.

3.

6.

Ocenenie 2020

1.

1. Božia muka Najsvätejšej Trojice v Moste pri Bratislave

Vlastník objektu: obec Most pri Bratislave

2. Renesančná šľachtická kúria na námestí vo Svätom Jure

Vlastník objektu: Bomada, s. r. o.
(naviazaná na Bencont Group, a. s.)

3. Meštiansky dom na námestí v Modre

Vlastník objektu: Ing. Ludvik Žofiak s manželkou

4. Kaplnka Umučenia – Chválanská kaplnka v obci Studienka

Vlastník objektu: obec Studienka

5. Neorenesančný dom na námestí v Modre

Vlastník objektu: Ing. Fedor Malík, PhD.

6. Uličná fasáda a prejazd historickej radnice vo Svätom Jure

Vlastník objektu: mesto Svätý Jur

4.

5.

2.

3.

6.

Ocenenie 2019

1.

1. Farský kostol Nanebovzatia Panny Márie v Pezínku

Vlastník objektu: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Pezínok

Cena verejnosti

2. Horáreň Biely kríž, Svätý Jur

Vlastník objektu: mesto Svätý Jur

3. Víkendový dom v Malých Levároch

Vlastník objektu: rodina Dinková

4. Vinohradnícky dom v Modre

Vlastník objektu: Ing. Ludvík Žofiak

5. Vinohradnícky dvor, Bratislava–Rača

Vlastník objektu: Pavol Chvostek s rodinou

6. Historický mlyn v Lozorne

Vlastník objektu: Jozef Haramia

2.

3.

4.

5.

6.

Ocenenie 2018

1.

1. Kostol Narodenia svätého Jána Krstiteľa v Modre

Vlastník objektu: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Modra

Cena verejnosti

2. Víkendový dom v Malých Levároch

Vlastník objektu: manželia Peter a Inge Vodrážkovci

3. Roľnícko-vinohradnícky dom v Pezinku

Vlastník objektu: rodina Dubeková

4. Dvojgeneračný rodinný dom v Pezinku

Vlastník objektu: rodina Lišková a Kanková

5. Revitalizácia Malého parku v Stupave

Vlastník objektu: mesto Stupava

6. Kaplnka v Panónskom háji vo Svätom Jure

Vlastník objektu: neurčený

2.

3.

4.

5.

6.

Ocenenie 2017

1.

2.

1. Rodinný dom v Kuchyni

Vlastník objektu: Martin Krajčo a Radka Krajčová

2. Vila Etelka v Modre-Harmónii

Vlastník objektu: Radoslav Kolesár s rodinou

3. Kostol sv. Jakuba vo Štvrtku na Ostrove

Vlastník objektu: Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Štvrtok na Ostrove

Cena verejnosti

4. Rodinný dom vo Vysokej pri Morave

Vlastník objektu: Svetlana Kopčová a Ján Kopča

5. Rodinný dom vo Vajnorochoch

Vlastník objektu: rodina Vávrová a Petrovičová

**6. Revitalizácia okolia Kaplnky Nanebovzatia
Panny Márie vo Svätom Jure (Pustý kostolík)**

Vlastník objektu: Mesto Svätý Jur

3.

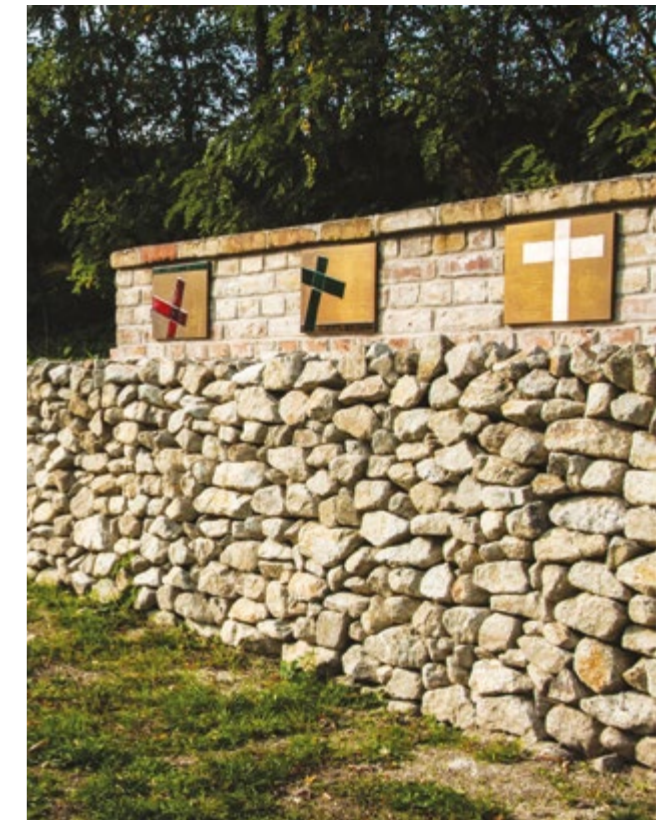

4.

5.

6.

Ocenenie 2016

1.

1. Modrý dom v Lozorne

Vlastník objektu: Ing. Jozef Svitek a Ing. Janka Sviteková

2. Dom v Budmericiach

Vlastník objektu: rodina Dvořáková

3. Ekocentrum ArTUR v Hrubom Šúre

Vlastník objektu: občianske združenie ArTUR

4. Rodinný dom v Šenkviaciach

Vlastník objektu: Radovan a Barbora Geistovci

5. Chalúpka vo Vysokej pri Morave

Vlastník objektu: rodina Bilkovičová

Cena verejnosti

6. Vinohradnícky dom vo Svätom Jure

Vlastník objektu: Ing. Marek Zemčík
a Mgr. Ingrid Zemčíková

2.

3.

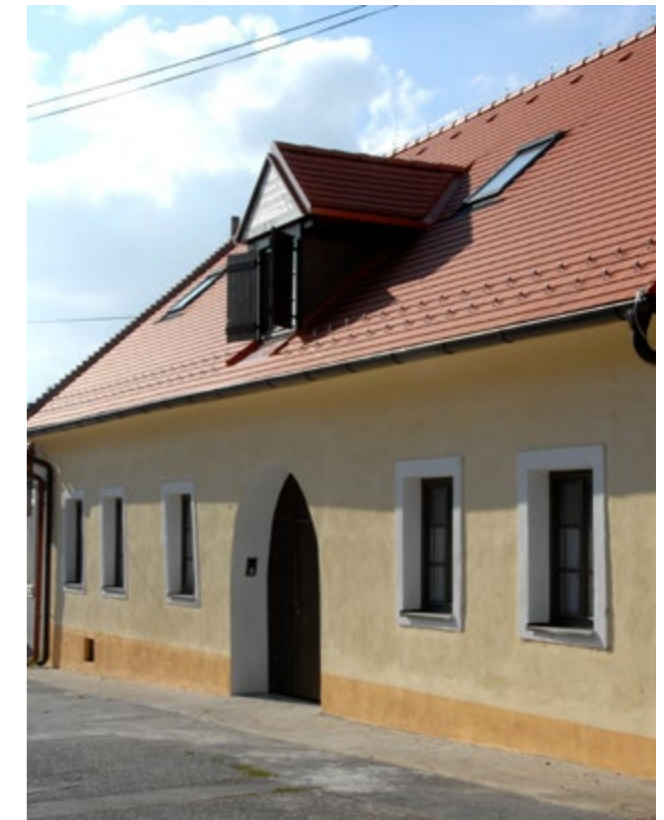

4.

5.

6.

Ocenenie 2015

1.

1. Rodinný dom v Lozorne

Vlastník objektu: rodina Maďarová

2. Horské vinohradníctvo a vinárstvo v Modre-Harmónii

Vlastník objektu: rodina Patáková

3. Rodinný dom v Lozorne

Vlastník objektu: manželia Pacerovci

4. Suchohrad – revitalizácia centra obce

Vlastník objektu: obec Suchohrad

5. Rodinný dom v Kvetoslavove

Vlastník objektu: manželia Stehlíkovci

6. Firemná predajňa v Smoleniciach

Vlastník objektu: Včelco, s. r. o.

Cena verejnosti

2.

3.

4.

5.

6.

Ocenenie 2014

1.

1. Kaplnka svätého Urbana v Stupave

Vlastník objektu: mesto Stupava

Správca objektu: Rímskokatolícka farnosť Stupava

2. Wiegerova vila vo Svätom Jure

Vlastník objektu: Široké, s. r. o.

3. Múzeum starej Devínskej v Devínskej Novej Vsi

Vlastník objektu: hlavné mesto SR Bratislava

Správca objektu: mestská časť Bratislava-Devínska Nová Ves

4. Dom v Šenkviaciach

Vlastník objektu: manželia Tomanovci

5. Terra Therapeutica, Bratislava-Lamač

Vlastník objektu: manželia Ján a Jaroslava Šickovci

6. Dom vo Svätom Jure

Vlastník objektu: Ing. Miroslav Havel
a PhDr. Jana Havlová

Cena verejnosti

2.

3.

4.

5.

6.

Ocenenie 2013

1. Synagóga v Stupave

Vlastník objektu: mesto Stupava
Správca objektu: Jewrope, n. o.

2. Náhrobok grófký Pálfiovej v Častej

Správca objektu: Červenokamenské panstvo, o. z.

3. Horáreň Rybníček na Pezinskej Babe

Vlastník objektu: Ing. Ľubomír Vítek
Cena verejnosti

4. Vinohradnícky dom v Pezinku

Vlastník objektu: rodina Skovajsová

5. Rodinný dom v Častej

Vlastník objektu: Monika Novotová

6. Bývalý mlyn v Budmericiach

Vlastník objektu: rodina Procházková

7. Mestská vila v Devínskej Novej Vsi

Vlastník objektu: mestská časť Bratislava-Devínska Nová Ves

8. Meštiansky dom vo Svätom Jure

Vlastník objektu: rodina Turcsányová a Kaiserová

9. Rodinný dom z nepálenej hliny v Lozorne

Vlastník objektu: MUDr. Helena Drobná
a Ing. Peter Drobný

10. Roľnícko-remeselný dvor v Stupave

Vlastník objektu: Anton Stankovský

Ocenenie 2012

1. Vínotéka Regius vo Vajnoroach
Vlastník objektu: TITOL, spol. s r. o.

2. Terra Parna v Suchej nad Parnou
Správca objektu: manželia Zvolenský

3. Dom pri kostole v Pezinku
Vlastník objektu: Alexander Krupa

4. Vinohradnícky dom u Šebov v Modre
Vlastník objektu: rodina Šebová a Bekešová

5. Kaplnka Panny Márie Snežnej v Modre
Vlastník objektu: Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Modra

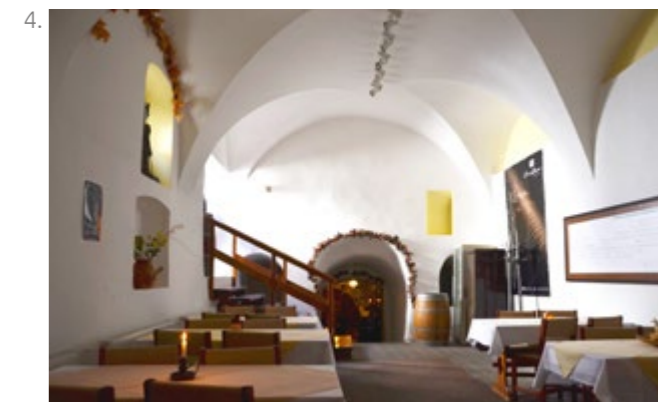
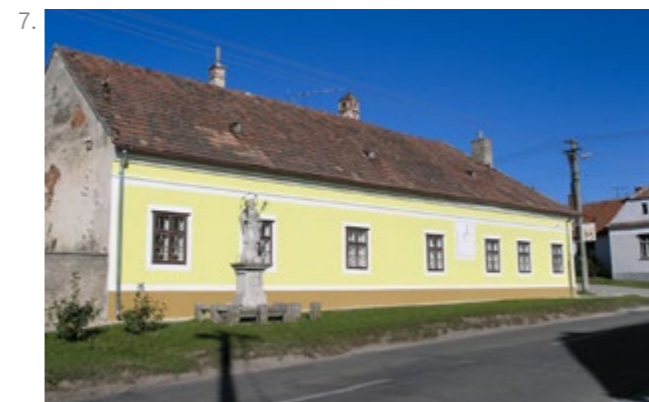
6. Modrý dom vo Vajnoroach
Vlastník objektu: M. R. Modrý dom Bratislava,
spol. s r. o.

7. Múzeum Molpír v Smoleniciach
Vlastník objektu: Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Smolenice
Cena verejnosti

8. Obecný dom v Šenkviach
Vlastník objektu: obec Šenkvice

9. Penzión pod kláštorom v Pezinku
Vlastník objektu: rodina Varechová

10. Rodinný dom v Modre
Vlastník objektu: Pavol Šima-Juríček s rodinou

Ocenenie 2011

1. Turecký dom v Pezinku

Vlastník objektu: Ing. Jaroslav Piják
a Ing. Iveta Pijáková

2. Kaplnka sv. Vendelína s pálfiovskou hrobkou, Smolenice

Vlastník objektu: obec Smolenice

3. Roľnícko–remeselnícky dom v Budmericiach

Vlastník objektu: Pavel Dvořák s rodinou

4. Námestie v Častej

Vlastník objektu: obec Častá

5. Kamenný dvor vo Svätom Jure

Vlastník objektu: Miro Miklovič s manželkou
Cena verejnosti

6. Hoštácka viecha v Dubovej

Vlastník objektu: Marek Jakubec

7. Rodinný dom v Modre

Vlastník objektu: rodina Dóšovcov

8. Dom s penziómom v Modre

Vlastník objektu: Ivan Poljovka, Mgr. Mária
Poljovková

9. Krušičova kúria v Pezinku

Vlastník objektu: mesto Pezinok

10. Hotel Sebastián v Modre

Vlastník objektu: Elizabeth Slovakia, s. r. o.

Ocenenie 2010

1. Rodinný dom v Modre

Vlastník objektu: JUDr. Jarmila Micháľková,
Ing. Samuel Michálek, rodina Plánovská
a rodina Predmerská

2. Reštaurácia U Richtára v Modre

Vlastníci objektu: Ing. Július Kasa, Alena Kasová
Cena verejnosti

3. Bývalý mlyn v Pezinku

Vlastník objektu: Vladimír Raždík s rodinou

4. Fuggerova pivnica v Častej

Vlastník objektu: Ing. Jozef Mikuš, JM Vinárstvo

5. Vinohradnícky dom vo Svätom Jure

Vlastník objektu: manželka Mgr. Branislav Bahna
a Mgr. Natália Bahnová

6. Rodinný dom vo Svätom Jure

Vlastník objektu: rodina Krupová

7. Múzeum ľudovej školy v Kráľovej, Modra

Vlastník objektu: Cirkevný zbor ECAV
v Modre-Kráľovej

8. Mlyn v Doľanoch

Vlastník objektu: Ervín Demovič s rodinou,
Vína z mlyna

9. Obecný úrad Smolenice

Vlastník objektu: obec Smolenice

10. Rodinný dom v Pezinku

Vlastník objektu: Dana Poláková s rodinou

03

Partneri
a organizácia
ocenenia

Školíme v tradičných stavebných remeslách

Cieľom Školy remesiel je prispieť k zvyšovaniu kvality umelecko–remeselnej obnovy a údržby historických stavieb, prispieť k oživeniu stavebnej remeselnej tradície a zručností. Cieľom je tiež zvýšiť záujem vlastníkov o údržbu a vhodnú obnovu historických objektov v regióne a o záchranu autentických stavebných prvkov. Praktická časť školenia prebieha už od roku 2014 v Mestskej pamiatkovej rezervácii Svätý Jur a školenie tak prispelo k obnove niekoľkých uličných fasád v centre mesta.

Škola tradičných stavebných remesiel prispieva k záchrane a zachovaniu pôvodných originálnych prvkov historických stavieb (brán, dverí, okien, konštrukcií a povrchov) a k podpore ich opravy a konzervovania. Remeselné zručnosti sa v súčasnosti vytrácajú, skúsených remeselníkov je ťažké zohnať a preto vlastníci historických stavieb často uprednostňujú výmenu pôvodných prvkov za nové.

Škola remesiel sa snaží ukázať, že kvalitne opraviť pôvodný stavebný prvok zvládnu aj odborne vyškolení remeselníci. Vzdelávanie je realizované najmä formou praktických školení priamo na stavbe. Sústreďuje sa predovšetkým na opravu a údržbu, na spoznávanie historických materiálov, techník

a technológií, na poznanie a zvládnutie práce s tradičnými materiálmi a na zachovanie a šírenie príslušných zručností.

V rokoch 2014 – 2022 boli v centre MPR Svätý Jur prostredníctvom Školy remesiel obnovené štyri historické drevené brány, tri uličné fasády a v dvoch prípadoch bola obnovená dvojica historických drevených okien na tradičných vinohradníckych domoch. Brány a okná prešli celkovou obnovou, počas ktorej boli demontované, očistené od nevhodných náterov, poškodené časti dreva boli nahradené a chýbajúce doplnené. Drevo bolo najskôr natreté za studena lisovaným ľanovým olejom, ktorý má výborné konzervačné účinky. Na záver dostalo drevo ochranný náter olejovou ľanovou

farbou. Pri obnove omietok a náterov fasád boli použité vápenné technológie. Účastníci školenia sa naučili tradičné postupy výroby vápenej malty technikou tzv. horúcej kopy a farebný náter bol pripravený z vápenej kaše, vody a práškových pigmentov. Vápenné malty, omietky a nátery umožňujú odparovanie vody z muriva a sú optimálnym riešením pri obnove historických stavieb.

Pozvanie prednášať na jednotlivých školeniach prijali významní domáci aj zahraniční odborníci a odborníčky, a to najmä z Rakúskeho pamiatkového úradu (školiaceho strediska v Mauerbachu), Akadémie vied Českej republiky, Fakulty reštaurovania v Litomyšli (Univerzita Pardubice), Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, Krajského pamiatkového úradu Bratislava, Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave, Fakulty architektúry a dizajnu STU, Stavebnej fakulty STU, Drevárskej fakulty TU Zvolen, združenia Restau.Art a tiež Strednej priemyselnej školy S. Mikovíniho v Banskej Štiavnici. Praktickú časť školení viedli renomovaní nemeckí a slovenskí majstri.

Za finančnú podporu ďakujeme nasledujúcim donorum: Prvá stavebná sporiteľňa, Ministerstvo kultúry SR, Bratislavský samosprávny kraj, Mesto Svätý Jur, Nadácia EPH, Martinrea Slovakia Fluid System, Bencont Development a Baumit.

Prispievame k ochrane kultúrneho dedičstva regiónu

Bratislavský samosprávny kraj dlhodobo a systematicky vyvíja aktivity podporujúce starostlivosť a prezentáciu vlastného majetku zapísaného v zozname NKP. Zabezpečuje nielen ich správu, ale aj údržbu a obnovu z vlastných, či externých finančných zdrojov.

Práve takýmto príkladom je aj rozsiahly investičný projekt obnovy sídla Malokarpatského osvetového strediska v Modre, ktorý slávnostne otvorený 7. 10. 2022. Financovaný bol z projektu Interreg V-A SK-AT, podporuje využitie kreatívneho potenciálu regiónu pre zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva. Kaštieľ bol pôvodne panský mlyn z konca 16. storočia, no začiatkom 20. storočia ho rytier Arthur Polzer prestaval do dnešnej podoby na reprezentačné vidiecke sídlo. Zrekonštruované priestory kaštieľa môžu využívať aj umelecké cechy, či kreatívna komunita z kraja. Široká odborná verejnosť, ale aj inštitúcie môžu využívať novovzniknuté digitalizačné stredisko s najnovšími technológiami. V kaštieli vznikol nový kultúrno-kreatívny priestor pre malé javiskové formy, vináreň s vlastnou pivnicou a vinotékou, výtvarný ateliér koncipovaný ako priestor pre výstavy a kreatívne podujatia.

K ďalším realizovaným obnovám BSK patrí sídelná budova Malokarpatského múzea v Pezinku, synagóga so záhradou v Senci či barokový mostík z 18. storočia, ktorý spája cestnú komunikáciu so stupavským kaštieľom, v ktorom sídli krajské zariadenie DSS. V prípravnej fáze je obnova Múzea F. Kostku v Stupave, či kaštieľ a park v Malinove.

Župa v roku 2021 začala s obnovou zanedbanej národnej kultúrnej pamiatky, synagógy vo Svätom Jure, kde pôsobil aj svetoznámy rabín Chatam Sofer. Ako prvé boli zrealizované nevyhnutné záchranné zásahy na nosných a strešných konštrukciách, architektonicko-historický výskum a projekto-
vová dokumentácia pre statickú stabilizáciu krovu. Ďalším

krokom je reštaurátorský výskum a reštaurátorské práce na synagóge.

Od roku 2010 kraj každoročne organizuje odborné konferencie pri príležitosti Dní európskeho kultúrneho dedičstva, vďaka ktorým boli spracované mnohé témy, v roku 2023 s vysoko aktuálnou tematikou umenia vo verejnom priestore. Výstupom konferencie sú odborné publikácie – zborníky príspevkov z jednotlivých konferencií. V rámci svojho projektu mapovania umenia vo verejnom priestore sa kraj zameriava aj na výtvarné diela spojené s architektúrou.

Okrem finančnej podpory, realizuje kraj svoje vízie v oblasti kultúry aj pomocou organizačnej a partnerskej podpory významných kultúrnych projektov. Veľmi úspešná je spolupráca s občianskym združením Academia Istropolitana Nova. Projekt udeľovania ocenení za príkladnú obnovu objektov tradičnej architektúry motivuje vlastníkov objektov, inšpiruje samosprávy a občianske združenia pri úprave a tvorbe verejného priestranstva a cielene upriamuje pozornosť verejnosti na záchranu kultúrneho dedičstva v regióne.

www.bratislavskykraj.sk

Záleží nám na obnove rodinných aj bytových domov

Ako pomôcť zlepšiť bývanie ľudí na Slovensku? Pred touto úlohou stála pred viac ako 30-timi rokmi Prvá stavebná sporiteľňa. Dnes vieme, že sa nám tento cieľ darí naplňať. Naše služby využilo už 2,5 milióna klientov, ktorí si vďaka stavebnému sporeniu dokázali kúpiť, postaviť alebo zmodernizovať bývanie a premeniť ho na skutočný domov. Dnes u nás klienti nájdu pod jednou strechou všetky produkty, ktoré na financovanie svojho bývania potrebujú. Za tri desaťročia sa PSS vypracovala na skutočného experta na financovanie bývania pre ľudí na Slovensku.

VYŠŠÍ KOMFORT, NIŽŠIE NÁKLADY

Na to, aby mohli staršie rodinné a bytové domy ľuďom slúžiť aj naďalej, potrebujú pravidelnú starostlivosť a čas od času aj rozsiahlejšiu rekonštrukciu. Tá však býva častokrát finančne nákladná a pustiť sa do obnovy si vyžaduje veľa práce. Rekonštrukcia strechy, výmena okien a rozvodov, zateplenie fasády – to všetko sú prvky, bez ktorých by obnova nepriniesla želané efekty. Veľká väčšina finančných prostriedkov, ktoré PSS poskytuje, sa využíva práve na rekonštrukciu a modernizáciu bývania. Aj staršie domy sa tak postupne premieňajú na krajšie, modernejšie a bezpečnejšie bývanie. Navyše, modernizácia zvyšuje energetickú efektívnosť domov, ktoré tak môžu svojim obyvateľom poskytnúť kvalitné bývanie hodné 21. storočia.

S DÔRAZOM NA STARŠIE DOMY

Špecifickú kategóriu tvoria budovy, ktoré doslova dýchajú históriou. Rodinné a bytové domy staré desiatky rokov si zasluhujú osobitnú starostlivosť. Je iba na nás, či si zachovávajú svoj jedinečný ráz a budú nás aj naďalej tešiť svojím efektívnym a mnohokrát naozaj originálnym vzhľadom. Súťaž o najlepšiu obnovu historickej architektúry, ktorú organizuje AINova, považujeme za veľmi vhodný informačný

nástroj pre širokú verejnosť, vďaka ktorému sa majú ľudia možnosť dozvedieť o mnohých zaujímavých a hodnotných stavbách v ich okolí. Ocenenie za príkladnú obnovu zároveň ukazuje pozitívne príklady a motivuje majiteľov domov, ktorí o rekonštrukcii svojej nehnuteľnosti ešte len uvažujú.

ZACHOVAJME HISTORICKÉ HODNOTY

Prvá stavebná sporiteľňa venuje obnove bytového fondu veľkú pozornosť. Aj naďalej bude poskytovať finančné zdroje na zveľádovanie rodinných a bytových domov. Ani historický kontext nám nie je cudzí. Práve súťaž o príkladnú obnovu je jednou z možností, ako upozorniť na potrebu zachovávať tradičné historické hodnoty aj pre ďalšie generácie.

www.pss.sk

Autori textov a fotografií, zdroje

AUTORI TEXTOV NA STRANÁCH Č. 8 AŽ 43:

LOVECKÝ ZÁMOČEK SOLÍROV V MALÝCH KARPATOCH

Text spracovala Mgr. Lucia Gembešová v spolupráci s konateľom spoločnosti EVR Consulting Adriánom Ráčom a s projektovými manažérmi spoločnosti A – Studio v Bratislave.

Zdroje:

- M. Dulla a kol., Slávne vily Slovenska, Foibos Books SK, r. 2010
- M. Slámka a kol., Album dobových fotografií a pohľadníc Malých Karpát a okolia, Modranská beseda, r. 2020
- Preklad textu na historickej pohľadnici: PhDr. Kálmán Petőcz

HISTORICKÝ SKLENÍK A KRUPIČKOV DOM V MALOM PARKU V STUPAVE

Text spracoval jeden z autorov projektu Ing. arch. Ivan Klas v spolupráci s Mgr. Luciou Gembešovou.

Zdroje:

- Textové podklady od mesta Stupava
- Rozhovor s pracovníčkou referátu vzťahov s verejnosťou Mgr. Erikou Pieseckou
- Rozhovor s koordinátorkou Ekocentra Silviou Nagyovou

MEŠTIANSKY DOM NA NÁMESTÍ V MODRE

Text spracovala Mgr. Lucia Gembešová v spolupráci s umeleckým remeselníkom a realizátorom obnovy Mgr. art. Miroslavom Želiarom a s pracovníčkou referátu investičnej výstavby Mestského úradu Modra Ing. Ivetou Krčmárovou.

Zdroje:

- Ing. Marta Píchová, Mgr. arch. Lucia Marušicová, Meštiansky dom – Štúrova 60 – rekonštrukcia fasády (technická správa, posudok zavlhnutia a sanačné opatrenia), r. 2020
- Ing. arch. Ivan Gojdič, Mgr. Martina Muráriková, Radislav Danák, Architektonicko-historický výskum, Modra – Meštiansky dom – Štúrova ulica č. 60, r. 2004

- Krajský úrad Bratislava, Rozhodnutie k zámeru obnovy NKP – Dom meštiansky na Štúrovej ul. č. 60 v Modre, r. 2018

HRAD BIELY KAMEŇ NAD SVÄTÝM JUROM

Text spracovala Mgr. Lucia Gembešová v spolupráci so zakladateľkou Castrum Sancti Georgii, o. z., RNDr. Monikou Winczerovou, MPhil. a s odborníkom na konzerváciu hradných ruín Ing. Miroslavom Matejkom.

Zdroje:

- www.hradbielykamen.sk
- www.hrady.sk

RENEŠANČNÝ DOM VO SVÄTOM JURE

Text spracovali vlastníci objektu Ing. Marek Grňo a Ing. Marek Lörinc v spolupráci s Mgr. Luciou Gembešovou.

Zdroje:

- Textové podklady od vlastníkov

DOM VINOHRADNÍKA V RUŽOVEJ DOLINE, DOMČEK TERRA PARNA

Text spracovala Mgr. Lucia Gembešová v spolupráci s vlastníkom objektu Ing. Jozefom Zvolenským.

Zdroje:

- <https://www.terraparna.sk/>
- <https://zomottour.eu/chotarom/sucha-nad-pannou/>
- Ateliér DV, s. r. o., Ing. arch. Pavel Ďurko, Ing. Jozef Ďurko, Projekt pre stavebné povolenie – Rekonštrukcia objektu na parcele č. 1539/1, 1539/2, 1539/4, Suchá nad Parnou, Ružová dolina, A – Sprievodná správa, B – Súhrnná technická správa, r. 2014
- Pamiatky a múzeá, časopis 4/2005, s. 14 – 18

ZDROJE FOTOGRFÍ NA STRANÁCH 46 AŽ 75:

Archív AINovy
Archívy vlastníkov jednotlivých objektov
Archív Bratislavského samosprávneho kraja
Archív Prvej stavebnej sporiteľne, a. s.

Odborná porota a organizačný tím

V porote Ocenenia za príkladnú obnovu sú každoročne zástupkyne a zástupcovia donorov a organizátora a súčasne tiež prizvaní experti z partnerských inštitúcií AINovy.

V ROKU 2023 PRACOVALA POROTA V NASLEDUJÚCOM ZLOŽENÍ:

(mená sú uvedené v abecednom poradí)

- Mgr. Lucia Gembešová
členka vedenia
Academie Istropolitany Novy, o. z.
- Mgr. Juraj Droba, MBA, MA
predseda Bratislavského
samosprávneho kraja
- Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD., MSc.
generálny riaditeľ
Pamiatkového úradu SR
- Dr. Redouane Sedrati, LL.M, MBA
člen predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne

ORGANIZAČNÝ TÍM V ROKU 2023:

- Mgr. Lucia Gembešová
(Academia Istropolitana Nova, členka vedenia
a vedúca oddelenia Ochrana a rozvoj kultúrneho
dedičstva)
- Ing. Zuzana Svítková
(Academia Istropolitana Nova, projektová
manažérka oddelenia)
- Helena Bakaljarová
(Academia Istropolitana Nova, externá
spolupracovníčka oddelenia)

V ROČNÍKOV 2010 – 2021 BOLI ČLENKAMI A ČLENMI POROTY:

- prof. akad. arch. Ing. arch. Ján M. Bahna
(Spolok architektov Slovenska)
- Ing. Miloš Blanárik
(Prvá stavebná sporiteľňa, a. s.)
- Mgr. Juraj Droba, MBA, MA
(Bratislavský samosprávny kraj)
- Ing. Pavol Frešo
(Bratislavský samosprávny kraj)
- Ing. Ľuboš Fussek
(Baumit, spol. s r. o.)
- Mgr. Lucia Gembešová
(Academia Istropolitana Nova)
- Ing. arch. Erika Horanská
(Academia Istropolitana Nova)
- Ing. arch. Henrieta Hošovská
(Bratislavský samosprávny kraj)
- Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD.
(Pamiatkový úrad SR, Pro Monumenta)
- PhDr. Peter Jurkovič
(Krajský pamiatkový úrad Bratislava)
- Ing. arch. Jaroslav Kilián
(Academia Istropolitana Nova)
- Mgr. Peter Kresánek
(Simplicissimus vydavateľstvo, s. r. o.)
- Mgr. Albert Marenčin
(vydavateľstvo Marenčin PT, spol., s. r. o.)
- Mag. David Marwan
(Prvá stavebná sporiteľňa, a. s.)
- JUDr. Ivo Nesrovnal, LL.M.
(Bratislavský samosprávny kraj)
- PhDr. Kálmán Petőcz, PhD.
(Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku)
- Mag. Herbert G. Pfeiffer
(Prvá stavebná sporiteľňa, a. s.)
- Mgr. Branislav Rezník
(Pamiatkový úrad SR, Pro Monumenta)
- PhDr. Peter Slavkovský, DrSc.
(Ústav etnológie, Slovenská akadémia vied)
- Ing. Ladislav Šebo
(Karpatská perla, s. r. o.)
- Mgr. Rastislav Šenkírik
(Bratislavský samosprávny kraj)
- Ing. arch. Michal Škrovina
(Academia Istropolitana Nova)
- Ing. Miroslav Uličný
(Tatra banka)
- Mgr. Marcel David Zajac
(Nadácia Tatra banky)

ORGANIZAČNÝ TÍM V ROKOV 2010 – 2019:

- pracovníčky a pracovníci oddelenia Ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva v AINove
- fotodokumentáciu k objektom v rokoch 2010 až 2019 vytvorila najmä Helena Bakaljarová (pracovníčka menovaného oddelenia)

OCENENIE ZA PRÍKLADNÚ OBNOVU 2023

ACADEMIA ISTROPOLITANA NOVA

V SPOLUPRÁCI S BRATISLAVSKÝM SAMOSPRÁVNÝM KRAJOM A S PODPOROU PRVEJ STAVEBNEJ SPORITELNE

ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA:
Mgr. Lucia Gembešová

JAZYKOVÁ KOREKTÚRA:
Mgr. Miroslava Fabriciusová

GRAFICKÉ SPRACOVANIE:
Mgr. art. Ema Dočolomanská Cepková
Bc. Barbara Kowalczuková

TLAČ:
TYPOCON, s. r. o.
Papier: Munken Polar

OBRÁZOK NA OBÁLKE:
Schematický náčrt časti Loveckého zámočku Solírov

KONTAKT:
Academia Istropolitana Nova
Oddelenie Ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva
Prostredná 47/A
900 21 Svätý Jur
Tel.: +421 2 4497 0453
ainova@ainova.sk
www.ainova.sk

www.prikladnaobnova.sk

© AINova 2023

Vzdelávanie
Konzultačná činnosť
Aplikovaný výskum
Medzinárodná spolupráca
Komunitné aktivity

Academia Istropolitana Nova (AINova) bola založená v roku 1996. Poslaním inštitúcie je vzdelávať dospelých a vytvárať priestor na prenos vedomostí a skúseností pre našich partnerov, a tým podporovať ich aktívnu úlohu v ďalšom rozvoji Slovenska a európskeho regiónu s dôrazom na zachovanie a propagáciu jeho kultúrneho dedičstva.

Inštitúcia získala za svoje aktivity v oblasti vzdelávania a osvetu o ochrane a rozvoji kultúrneho dedičstva prestížne medzinárodné ocenenie Európskej únie *Europa Nostra Award*.

